

dr hab. prof. UW r Zygmunt Kącki

RECENZJA

OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO „DIVERSITY AND ENVIRONMENTAL
VARIABILITY OF RIPARIAN TALL HERB FRINGE COMMUNITIES OF THE
ORDER CONVULVULETALIA SEPIUM IN POLISH RIVER VALLEYS” ORAZ
DOROBKU NAUKOWEGO, DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ
I ORGANIZACYJNEJ DOKTOR MONIKI MYŚLIWY

Informacje ogólne

Dr Monika Myśliwy ukończyła studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych, Uniwersytetu Szczecińskiego w roku 1996, a stopień doktora nauk biologicznych uzyskała w 2004 roku. Promotorem pracy magisterskiej i wyróżnionej pracy doktorskiej był prof. dr hab. Marian Ciaciura. Po obronie doktoratu została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Taksonomii Roślin i Fitogeografii, Wydziału Nauk Przyrodniczych. Obecnie pracuje w Instytucie Nauk o Morzu i Środowisku, Uniwersytetu Szczecińskiego, gdzie kontynuuje wieloaspektową działalność naukową i dydaktyczną.

Przygotowana dokumentacja, którą otrzymałem w wersji elektronicznej, zawierała dziesięć załączników, w tym autoreferat w języku polskim i angielskim, kopie publikacji wchodzącej w skład osiągnięcia naukowego oraz wykaz innych osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych.

Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe Pani dr Monika Myśliwy przedstawiła pracę monograficzną pt. Diversity and environmental variability of riparian tall herb fringe communities of the order *Convolvuletalia sepium* in Polish river valleys. Monographiae Botanicae 108: 1-129. Polskie Towarzystwo Botaniczne, Wrocław. <https://doi.org/10.5586/mb.2019.001>. Jest to oryginalne opracowanie jednej z najslabiej poznanych grup roślinności o złożonej strukturze, nitrofilnej i określanej nadrzecznymi okrajkami klasyfikowanymi do rzędu *Convolvuletalia sepium*. Monografia ta obejmuje zagadnienia syntaksonomiczne oraz bardzo słabo poznane różnice w warunkach siedliskowych pomiędzy poszczególnymi grupami badanych ziołorośli. W tej

obszernej monografii Kandydatka opisała szczegółowo zróżnicowanie, geografię i wymagania siedliskowe bardzo bogatej grupy zbiorowisk roślinnych. Na uwagę zasługuje fakt, że roślinność ta ze względu na kompleksowość, niewielką powierzchnię zajmowanych płatów, pozostających w kontakcie z innymi typami roślinności oraz dużą zmienność składu gatunkowego, była zbadana marginalnie. Osiągnięciem, które niewątpliwie wniosło nową wiedzę o zróżnicowaniu zbiorowisk z rzędu *Convolvuletalia sepium* jest pierwszy formalny opis dwóch nowych dla nauki podzespołów roślinnych (*Convolvulo sepium-Cuscutetum europaeae chaerophylletosum bulbosi*, *Eupatorietum cannabini cardaminetosum amarae*) oraz opisanie sześciu nowych podzespołów nieznanymi z terenu Polski. Bardzo ważnym osiągnięciem naukowym było także wykazanie, że nadrzeczne ziołorośla dolin dużych rzek różnią się florystycznie i ekologicznie od tych towarzyszących małym dolinom rzecznych. Dzięki tym wynikom Autorka dowiodła i ugruntowała w syntaksonomii, że roślinność z rzędu *Convolvuletalia sepium* dzieli się na dwa związki *Senecionion fluviatilis*, obejmujący zbiorowiska rozwijające się w dolinach dużych rzek oraz *Archangelicion litoralis* grupujący zbiorowiska towarzyszące dolinom małych rzek. Jest to pierwszy w skali Europy dowód na podział rzędu *Convolvuletalia sepium* uzyskany dzięki zastosowaniu wieloaspektowej analizy statystycznej i skrupulatnie zebranych danych z bardzo dużego obszaru Polski. Niezwykle interesujący jest także wynik prezentujący różnice w bogactwie gatunkowym oraz udziale gatunków inwazyjnych w poszczególnych zbiorowiskach, jak i w różnych dolinach rzecznych. Duże i małe doliny rzeczne istotnie różnią się między sobą tym względem. Interesującym wynikiem Autorki jest wykazanie preferencji niektórych roślin inwazyjnych względem wielkości doliny rzecznej oraz zróżnicowania krajobrazu. W pracy tej, ważnym osiągnięciem jest wykazanie braku różnic w bogactwie gatunkowym pomiędzy zbiorowiskami opanowanymi przez gatunki obce (*Solidago gigantea* lub *Impatiens glandulifera*) a płatami innych ziołorośli bez tych gatunków. Na szczególne podkreślenie zasługuje uwzględnienie w badaniach wielu zmiennych środowiskowych oraz zaawansowanie metod statystycznych co poskutkowało kompleksowym i nowatorskim opisem roślinności okrajkowej rzek Polski. Wyniki te wymiennie zwiększają wiedzę na temat rozmieszczenia, różnorodności i warunków siedliskowych oraz antropogenicznych przeobrażeń zbiorowisk ziołorośli nadrzecznych z rzędu *Convolvuletalia sepium*. Dotychczas praca ta była cytowana sześciokrotnie. Stanowi niewątpliwie kompendium wiedzy o bardzo dynamicznych i polegających silnej antropopresji zbiorowiskach, które w znacznej części są objęte ochroną jako siedliska przyrodnicze w sieci Natura 2000. To obszerne i wieloaspektowe opracowanie wnosi nowe i bardzo cenne informacje naukowe, które mają dodatkowo duże znaczenie praktyczne w ochronie przyrody.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Pani dr Monika Myśliwy jest współautorem 65 publikacji naukowych, z pośród których 49 opublikowała po uzyskaniu stopnia doktora. Na podstawie bazy Web of Science prace umieszczone na tej platformie (12 prac) były cytowane ponad 59 razy, z czego przeważająca część była cytowana przez innych autorów. Indeks Hirscha wynosi 5. Kilka prac ukazało się w czasopiśmie, w których publikowane są najważniejsze osiągnięcia badań biologicznych, jak SCIENCE OF THE TOTAL ENVIRONMENT (IF 9,6), AGRICULTURAL AND FOREST METEOROLOGY (IF 6,9), INTERNATIONAL JOURNAL OF MOLECULAR SCIENCES (IF 6,2), WATER (IF 3,4) lub PLANT BIOSYSTEMS (IF 2,0). W dorobku Kandydatki znajdują się także hasła słownikowe oraz prace popularno-naukowe. Zainteresowania jej skupiają się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z geobotaniką. W bogatym dorobku z tej dziedziny Kandydatka wniosła do nauki wiele cennych wyników o florze i roślinności Pomorza Zachodniego. Choć mają one znaczenie regionalne są jednak bardzo istotne z punktu widzenia ochrony przyrody i środowiska naturalnego oraz rozpoznania szaty roślinnej tego obszaru. Na podkreślenie zasługuje praca dotycząca rzadkiego zespołu roślinnego *Senecionetum fluviatilis* (An International Journal Dealing with all Aspects of Plant Biology, IF 2,842) oraz roślinności łąkowej (Polish Journal of Environmental Studies, IF 0,947). Na szczególne uznanie zasługują wątki związane z gatunkami inwazyjnymi. W kilku artykułach, które ukazały się w czasopiśmie indeksowanych w JCR, Habilitantka porusza bardzo istotne dla nauki zagadnienia związane relacją pomiędzy typem siedliska a stopniem antropopresji, wskazując na gatunki wyspecjalizowane do określonego typu siedliska oraz wykazujące bardzo szerokie spektrum siedliskowe. W pracach tych znajdują się także praktyczne wytyczne dla ochrony siedlisk przed inwazją gatunków obcych geograficznie. Ważne dla rozwoju wiedzy o gatunkach inwazyjnych są także prace poświęcone wybranym gatunkom obcym, jak *Azolla filiculoides* lub *Impatiens capensis*. Wyniki tych badań zostały opublikowane w bardzo dobrych czasopiśmie naukowych. Szczególnie istotne i wnoszące wiele nowych informacji są wyniki badań nad *Impatiens capensis* opublikowane w Science of the Total Environment (IF, 10,754), dotyczące modelowania nisz ekologicznych tego gatunku. Na podstawie przeprowadzonych analiz dowiedziono, że stanowiska *Impatiens capensis* w Polsce i Finlandii znajdują się poza optimum jego rozwoju. Oznacza to, że gatunek ten ma dużą zdolność przystosowawczą a dodatkowo na podstawie modelu i prognozowanych zmian klimatu określono utratę stanowisk w obecnym zasięgu oraz ich przesunięcie w kierunku północno-zachodnim

w przyszłości. W artykule opublikowanym w czasopiśmie *Water* (IF 3,4) Kandydatka opisuje nowy dla nauki zespół roślinny *Rubus sancti-Eupatorium cannabini* Myśliwy 2023 z obszaru Czarnogóry. Ponownie wykazuje, że zmienność płatów tej roślinności jest związana z wielkością rzeki i sposobem użytkowania terenu. Ważnym elementem tej pracy jest wskazanie konieczności zmiany definicji siedliska Natura 2000 o kodzie 6430. W pracy tej postuluje jego rozszerzenie tak by obejmowało ziołorośla nadrzeczne południowej i południowo-wschodniej Europy, co ma istotne znaczenie w ochronie przyrody Unii Europejskiej. Publikacja ta wnosi wiele istotnych elementów powiększających wiedzę na temat warunków wykształcania się roślinności w dolinach rzecznych Czarnogóry i Europy południowo-wschodniej.

Osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne oraz popularyzujące naukę

O ugruntowanej pozycji dr Moniki Myśliwy w środowisku naukowym świadczy między innymi zaproszenie przez organizatorów międzynarodowej konferencji "European forest fringe and tall-herb plant communities: syntaxonomy and ecology" do wygłoszenia wystąpienia jako główny prelegent (keynote speaker). Dodatkowo uznanie to poświadczane jest przez powierzanie recenzji artykułów w czasopismach międzynarodowych. Kandydatka brała czynny udział w 11 krajowych i 12 międzynarodowych konferencjach naukowych. Jest autorem lub współautorem 11 posterów i 7 referatów, prezentowanych na konferencjach krajowych oraz 14 posterów i 6 referatów, prezentowanych na konferencjach międzynarodowych. Dr Monika Myśliwy aktywnie współpracuje z wieloma zespołami naukowców, co również potwierdza atrakcyjność i nowatorstwo jej tematyki badawczej. Odbyła staże w różnych ośrodkach naukowych w kraju (Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Śląski, Pomorski Uniwersytet Medyczny) i za granicą (University of Montenegro, Ankara University). Staże te lub współpraca kończyły się publikacjami albo prezentacją wyników na uznanych konferencjach naukowych. Często współautorami publikacji są wybitni krajowi badacze, prezentujący różne dyscypliny naukowe, przede wszystkim biologiczne. Kandydatka wykazuje również aktywność w pozyskiwaniu grantów badawczych. Była kierownikiem dwóch projektów badawczych finansowych przez MNiSW oraz jako wykonawca pracuje obecnie w projekcie finansowanym w ramach IDUB ze strony Uniwersytetu Łódzkiego. Naukowe osiągnięcia Kandydatki były kilkakrotnie nagradzane przez Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego. W roku 2009 otrzymała Brązowy Medal za Długoletnią Służbę. Na polu dydaktycznym dr Monika Myśliwy wykazuje się dużym zaangażowaniem prowadząc bardzo liczne i zróżnicowane zajęcia dla studentów w tym

w języku angielskim. Uczestniczyła w tworzeniu nowych programów studiów, a także brała udział w ciałach kolegialnych Uniwersytetu Szczecińskiego. Wypromowała 6 prac magisterskich oraz 7 licencjackich. Na podkreślenie zasługuje także praca w komitetach organizacyjnych kilku konferencji, w tym w międzynarodowej oraz uczestnictwo w szeregu wydarzeń popularyzujących naukę.

Postanowienia końcowe

W podsumowaniu uważam, że osiągnięcie habilitacyjne dr Moniki Myśliwy charakteryzuje się dobrym poziomem naukowym, a przedstawione badania stanowią istotny wkład w rozwój nauki. Dotyczy to w szczególności poznania szaty roślinnej Pomorza Zachodniego oraz zróżnicowania trudnych w interpretacji problemów ekologicznych związanych z wykształcaniem się zbiorowisk okrajkowych. Pozostały opublikowany dorobek Kandydatki oraz jej aktywność naukowa, działalność dydaktyczna i organizatorska, a także umiejętność pracy zespołowej są wystarczająco istotne i zasługują na pozytywną ocenę. Analiza dorobku naukowego i dydaktycznego dr Moniki Myśliwy jednoznacznie wskazuje, że jest już ukształtowaną badaczką potrafiącą stawiać oryginalne zadania badawcze i realizować wartościowe projekty oraz kierować zespołami badawczymi.

Uważam, że przedłożone osiągnięcie habilitacyjne oraz dorobek naukowy, dydaktyczny, popularyzatorski i organizacyjny Kandydatki spełniają wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 1–3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 roku (Dz. U. 2023.742 t.j.) i wnioskuję o dopuszczenie dr Moniki Myśliwy do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Wrocław, 25.03.2024

Zygmunt Kącki

